

ARBEIDERNE FAGLIGE LANDSORGANISATION I NORGE

Konfidentielt.

Referat av forhandlinger mellem arbeidsgiverforeningen og landsorganisationen.

Angaaende arbeidstiden.

Arbeidsgivernes forhandlere uttalte, at de ikke principielt vilde motsætte sig overgang til en normal arbeidstid av 48 timer om uken med en daglig arbeidstid av ikke over 8½ time.

Imidlertid vilde gjennomførelsen av denne arbeidstid ikke kunne foregaa straks. Der maatte levnes industrien en rimelig overgangstid, hvis ikke en skjæbnesvanger nedsættelse av produktionen skulde finde sted.

De fleste bedrifter maatte, for at opretholde sin produktion, anskaffe øket maskineri, hvilket tildels igjen vilde gjøre en utvidelse av bygninger m. v. nødvendig. Arbeidernes antal maatte økes, tildels betraktelig. Bortset fra spørsmålet, om der var tilstrækkelig arbeidskraft til at dække dette behov, maatte man ta i betragtning, at man paa de fleste steder under den raadende bolignød ikke hadde husrum for flere arbeidere end de, bedrifterne nu beskæftiget. Men skulde der bygges i nødvendig utstrækning, vilde det selvsagt ta adskillig tid, selv om man turde regne med, at der vilde være forhaanden tilstrækkelig materiale og arbeidskraft for saadan nybygning. Hvad utvidelse av maskineriet angik, maatte det erindres, at det under de nuværende forhold vilde være forbundet med de største vanskeligheter overhodet at faa anskaffet saadant; og i ethvertfald vilde der hengaa adskillig tid, forinden man kunde gjøre regning paa levering herav.

Forøvrig henviste forhandlerne til en redegjørelse, utarbeidet av N. A. F.s statistiske kontor, indtat som bilag 4 til indst. om normal-arbeidsdag.

Arbeidernes forhandlere fremholdt, at der ikke var nogen særlig grund til at nære ængstelse for, at indførelse av 8 timersdagen vilde medføre en nævneværdig nedsættelse av produktionen. Man vilde kunne gaa ut fra, at forkortelsen av arbeidstiden utvilsomt vilde medføre en større arbeidsydelse. Og de kunde trygt gi den uttalelse, at arbeiderne, naar de fik sit krav paa 8 timersdagen gjennomført, vilde gjøre alt, hvad der stod i deres magt for at avverge de ulemper for bedrifterne, som en nedsættelse av arbeidstiden kunde lede til. Forhandlerne mente derfor, at det vilde vise sig, at de betragtninger, som var gjort gjældende fra arbeidsgivernes side, ikke vilde holde stik, ialfald paa langt nær ikke i den utstrækning, som arbeidsgiverne hadde git uttryk for.

Paa foranledning av arbeidsgiverne uttalte arbeidernes forhandlere, at det var deres forutsætning, at den 48 timers ukentlige arbeidstid skulde være effektiv arbeidstid. Likesaa var det en forutsætning, at en forskyv-

ning av den daglige arbeidstid kunde finde sted, men indenfor en tid, som ikke maatte medføre en ordinær arbeidstid utover kl. 7 aften, naar bedriftens art eller gjennomførelsen av specielle processer gjorde dette nødvendig, samt at en-pausesystemet kunde anvendes.

Arbeidernes forhandlere uttalte derhos, at det var et bestemt krav fra arbeidernes side, at der i de helt kontinuerlige bedrifter blev indført en skifttid av 42 timer om uken.

For at imøtekomme arbeidernes krav paa en nedsættelse av arbeidstiden og samtidig sikre bedrifterne en rimelig overgangstid før en endelig gjennomførelse av 8 timersdagen, foreslog arbeidsgivernes forhandlere følgende ordning:

Hvor arbeidstiden nu er mere end 51 timer nedsættes denne ved fornyelse eller indgaaelse av tariffavtaler til 51 timer om uken.

Hvor arbeidstiden nu er 51 timer eller derunder nedsættes den ved fornyelse eller indgaaelse av tariffavtaler til 48 timer om uken, dog med undtagelse for de kontinuerlige bedrifter, hvor arbeidstiden nu er $50\frac{2}{3}$ time pr. uke.

I kontinuerlige bedrifter antok man, at der ved nye tariffavtaler kunde fastsættes en skiftordning med en ukentlig skifttid av gjennemsnittlig $50\frac{2}{3}$ time.

Den endelige gjennomførelse av 8 timersdagen skulde senest være iverksat 1. januar 1921. Forhandlerne uttalte forøvrig, at man ogsaa for bedrifters vedkommende, som nu har en arbeidstid over 51 timer, vilde kunne gaa med paa ved fornyelse eller indgaaelse av tariffavtaler at indføre 48 timers arbeidstid, hvor forholdene tillot det. Hvilke bedrifter, der i saa henseende kunde bli spørsmål om, var de villige til allerede nu at opta til drøftelse, og der blev eksempelvis nævnt enkelte.

Arbeidernes forhandlere uttalte, at de ikke kunde akseptere den av arbeidsgiverne foreslaaede ordning. Ved fornyelse eller indgaaelse av tariffavtaler maatte arbeidstiden fastsættes til 48 timer om uken, og denne arbeidstid maatte gjælde fra overenskomsternes ikrafttræden. Kun hvor særegne forhold nødvendiggjorde en overgangstid med en noget længere arbeidstid kunde der undtagelsesvis bli spørsmål om en avvikelse fra 8 timersdagen. Ved enkelte bedrifter eller dele av disse efter forhandlinger derom i det enkelte tilfælde.

Ferie.

Arbeidsgivernes forhandlere erklærte, at de kunde gaa med paa en ferie av en *arbeidsuke* med bibehold av de vanlige feriebestemmelser (voldgiftsdommen), som saaledes skulde komme til at lyde:

Enhver arbeider, som har været ansat ved samme bedrift i et sammenhengende tidsrum av mindst et aar, har ret til en aarlig sammenhengende ferie paa en arbeidsuke med fuld løn. Bestemmelsen av tidspunktet for hver enkelts ferie tilligger arbeidsgiveren. Bli vedkommende arbeider opsagt før han har faat adgang til at benytte en optjent ferie, tilkommer der ham en ukes løn.

Arbeidernes forhandlere fremholdt, at kravet om ferie tok sigte paa en «sommerferie». Bestemmelsen om, at arbeiderne skulde ha været et

aar i bedriften for at opnaa ferie, var uheldig. Arbeiderne burde i den henseende stilles mere frit. Til avvergelse av misbruk mot mer end *en* ferie aarlig maatte fornøden kontrol kunne indføres.

Arbeidsgivernes forhandlere vilde anbefale følgende ordning:

- a) Enhver arbeider, som har været ansat ved samme bedrift i et sammenhengende tidsrum av mindst 6 maaneder, har ret til en sammenhengende ferie av 1 arbeidsuke med fuld løn en gang aarlig i bedriftens vanlige ferietid.
- b) Lønnen beregnes efter arbeidstid og time- eller skiftløn med gjældende dyrtidstillæg.
- c) For arbeidere, som udelukkende arbeider paa akkord, beregnes feriegodtgjørelsen efter gjennomsnittet av ukelønningerne i den tid, som hjemler ferieretten.
- d) Bestemmelsen av tidspunktet for hver enkelt arbeiders ferie tilligger arbeidsgiveren, likesom der i enkelte bedriftsbrancher er anledning til at fastsætte fællesferie. Hvor bedriftsmæssige hensyn ikke er til hinder for det, skal ferien fortrinsvis falde i sommerhalvaaret.
- e) Blir en arbeider opsagt av ham utilregnelige grunde, før han har faat adgang til at benytte en optjent ferie, tilkommer det ham fuld feriegodtgjørelse.
- f) De arbeidere, som ved fællesferie blir fri uten at være berettiget til feriegodtgjørelse, faar en til denne svarende godtgjørelse utbetalt paa 1 aarsdagen for sin tiltræden ved bedriften.
- g) I enkelte bedrifter eller bedriftsbrancher, hvor en længere ferie end en uke er indført, er der intet til hinder for, at denne længere ferie opretholdes.

Arbeidernes forhandlere fremsatte følgende forslag:

1. Enhver arbeider, som har 3 maaneders tjenestetid i en bedrift, skal hvert aar ha 1 — en — ukes sommerferie med fuld løn, og sommertiden regnes fra 15. mai til 15. september.
2. Arbeidsstans som følge av aarsaker, som den enkelte arbeider ikke er herre over, saaledes lockout, streik eller uforskyldt arbeidsledighet, skal ikke fratrækkes i tjenestetiden.
3. I kontinuerlige bedrifter, hvor arbeidet er særlig usundt eller sundhetsskadelig, skal ferien være længere end foran nævnt.
4. I fag eller arbeidsbrancher, hvor der nu er længere ferier end 1 uke, skal der intet være til hinder for, at der tariffæstes en længere ferie.
5. Forhandlerne er enig om, at der intet skal være til hinder for, at der inden de forskjellige fag kan indrømmes en længere ferie end 1 uke, naar parterne kan enes derom.

Angaaende lønsreguleringen.

Arbeidsgivernes forhandlere uttalte, at man ved reguleringen av lønnen nødvendigvis maatte ta hensyn til den abnorme dyrtid, hvori vi fremdeles befandt os. En følge herav var det, at endel av lønnen maatte fastsættes som et dyrtidstillæg.

Arbeidernes forhandlere erklærte, at der ikke vilde bli reist nogen prinsipiell indvending mot, at lønsreguleringen kan ske paa grundlag av, at en del av betalingen utgjør et dyrtidstillæg — hvor stor del — fik være gjenstand for forhandling i de enkelte tilfælde. — Hermed var naturligvis ikke utelukket, at der i tilfælde, hvor det nuværende dyrtidstillæg var ubetydelig, vilde kunne reises krav om, at dette skulde gaa ind i den

ordinære løn som en rimelig forbedring av denne. Derimot vilde man ikke gaa med paa bibeholdelse av saakaldte «familietillæg» som led i en lønsregulering.

Angaaende spørsmål om overtidsbetaling.

Forhandlerne paa begge sider var enig om, at dette spørsmål ikke egnet sig for almindelig drøftelse eller generel avgjørelse. Man var enig om, at der bør være ensartede bestemmelser for overtidsbetaling ved ensartede bedrifter. Men overtidsbetalingens størrelse maa avgjøres under forhandlingerne om de specielle overenskomster.

I et senere møte erklærte arbeidsgivernes forhandlere, at de ikke hadde faat tilslutning i sit styre for forslaget om ferie efter 6 mndr.s tjenestetid, og at de derfor maatte holde paa sit oprindelige forslag om 1 aar.

Efter yderligere forhandlinger fremsatte arbeidsgiverne følgende forslag:

Ferier:

- a) Enhver arbeider, som har været ansat ved samme bedrift i et sammenhengende tidsrum av 1 aar, har ret til en sammenhengende ferie av 1 arbeidsuke med fuld løn en gang aarlig i bedriftens vanlige ferietid. Bestemmelsen av tidspunktet for hver enkelts ferie eller for en fællesferie tilligger arbeidsgiveren; dog skal ferien falde i sommermaanederne (15. mai til 15. septbr.), hvis bedriftsmæssige hensyn ikke er til hinder herfor. Bli en arbeider sagt op, før han har faat adgang til at benytte en optjent ferie, tilkommer der ham en ukes løn.

Den sammenhengende tjenestetid skal ikke betragtes som avbrutt ved arbeidsstans, som er fremkaldt av lockout eller en streik, som er besluttet eller godkjendt av A. F. L.'s sekretariat eller ved en midlertidig arbeidsledighet, som skyldes bedriftsmæssige aarsaker. Den tid, hvori stansen eller ledigheten varer, medregnes dog ikke i tjenestetiden.

- b) De arbeidere, som ved fællesferie blir fri uten at være berettiget til feriegodtgjørelse, faar en til denne svarende godtgjørelse utbetalt paa aarsdagen for sin ~~fratræden~~ ved bedriften.
- c) I enkelte bedrifter eller bedriftsbrancher, hvor en længere ferie end en uke er indført, er der intet til hinder for, at denne længere ferie tariffæstes.
- d) Foranstaaende feriebestemmelse skal ikke være til hinder for, at hvor særlige forhold (som sundhetsskadelig eller særlig anstrengende arbeide eller lignende) tilsiger dette, gives de enkelte arbeidere en længere ferie.

Arbeidernes forhandlere erklærte sig enig i dette forslags redaktion, men maatte kræve tjenestetiden sat til 6 mndr.

- tilrader